

§ 114

Diariennr: SK-2025/00659

**Yttrande över remiss från Justitiedepartementet -
Kompletterande förslag till betänkandet Skärpta
och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd
- SOU 2025:33****Beslut**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att ställa sig bakom remissyttrandet gällande Justitiedepartementets *kompletterande förslag till betänkandet Skärpta och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd - SOU 2025:33*, enligt nedan.

Ärendebeskrivning

Justitiedepartementets promemoria *Kompletterande förslag till betänkandet Skärpta och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd* syftar till att säkerställa att de skärpta reglerna om vandelsprövning även omfattar vissa uppehållstillstånd på grund av anknytning, i de fall där EU-rätten inte hindrar detta.

Promemorian innebär att Migrationsverket ska kunna:

- **Neka uppehållstillstånd** för anhöriga till personer bosatta i Sverige, om sökanden dömts för brott eller i övrigt brustit i sin vandel.
- **Återkalla uppehållstillstånd** för anhöriga i samma situation, med undantag för de ärenden som omfattas av EU:s familjeåterföreningsdirektiv.

Förslagen är tekniska kompletteringar till SOU 2025:33 och avser inte att ändra de ekonomiska eller övergripande rättspolitiska bedömningarna i betänkandet. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ser vikten av en rättssäker och konsekvent tillämpning av vandelsprövning vid beviljande och återkallelse av uppehållstillstånd. Nämnden delar regeringens bedömning att

uppehållstillstånd inte bör beviljas eller kvarstå vid allvarlig brottslighet. Samtidigt är det avgörande att prövningen sker med tydliga rättssäkerhetsgarantier och att begreppet *bristandeandel* tillämpas med förutsebarhet.

Konsekvenser för integration och utbildning

Nämnden vill betona vikten av att Migrationsverket och kommunerna har samordnade rutiner för att tidigt identifiera och stödja personer vars uppehållstillstånd kan komma att omprövas.

Barnrätts- och familjeperspektiv

Eftersom förslagen även omfattar familjeanknytning utanför EU-rätten är det särskilt viktigt att barnrättsperspektivet beaktas. Barns rätt till familjeliv enligt barnkonventionen (artikel 9) måste säkerställas även vid vandelsprövning.

En helhetsbedömning som väger brottets art, tidpunkt och barnets bästa är nödvändig för att undvika oproportionerliga konsekvenser för barn i Sverige.

Sammanfattning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ser behovet av tydliga regler för vandelsprövning och anser att promemorian utgör en rimlig teknisk komplettering till SOU 2025:33.

Nämnden understryker dock att tillämpningen måste präglas av rättssäkerhet, proportionalitet och barnrättsperspektiv.

Beslutsunderlag

Bilaga: Kompletterande förslag till betänkandet Skärpta och tydligare krav påandel för uppehållstillstånd (SOU 2025:33)

Beredningsansvariga

Helén Andersson, verksamhetschef

Anna Persson, utbildningsstrateg

Beslutet ska skickas till

Ju.L7@regeringskansliet.se, i två exemplar senast 28 november. Ange dnr Ju2025/02026 och remissinstansens namn i ämnesraden

ksdiarium@umea.se, ange dnr KS-2025/00933

Yrkanden

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Liberalerna för bifall till tjänsteskrivelsen.

Vänsterpartiet för att ersätta tjänsteskrivelsens förslag till yttrande med nedanstående yttrande:

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ser vikten av en rättssäker och konsekvent tillämpning vid beviljande och återkallelse av uppehållstillstånd. Detta gäller även den grupp som berörs av promemorians förslag – det vill säga de närmast anhöriga till en anknytningsperson som inte omfattas av EU:s familjeåterföreningsdirektiv. Nämnden har därmed samma principiella invändningar mot det aktuella förslaget som Umeå kommun tidigare anfört i sitt svar på remissen av SOU 2025:33, (Ju2025/00812, Umeå kommuns diarienumr KS-2025/00375).

I övrigt föranleder inte de nya förslagen några ytterligare synpunkter från nämndens sida.

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag mot Vänsterpartiets yrkande och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.